

HALK OYUNLARI OYNAYANLARIN DURUMLUK VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİ (ERZİNCAN YÖRESİ ÖRNEĞİ)¹

STATE AND CONTINUAL LEVELS OF ANXIETY OF FOLK DANCERS (SAMPLE OF ERZİNCAN ENVIRONMENT)

Ertuğrul Ahmet TERZİOĞLU*

Yakup KOÇ*

Mehmet YAZICI**

ÖZET

Bu çalışma halk oyunları oynayanların durumluk kaygı sürekli kaygı düzeylerini belirlemek amacı ile “Erzincan Yöresi” halk oyunları oynayan 10 bayan (yaş 16,30±1,06 yıl) ve 15 erkek (yaş 15,87±3,56 yıl) halk oyunları oyuncusu olmak üzere 25 gönüllü üzerinde gerçekleştirildi. Verilerin toplaması anket tekniği ile yapılmış olup sporcuların kaygı düzeyini ölçmek için Spielberger ve arkadaşlarının geliştirdiği Durumluk Sürekli Anksiyete Envanteri (State Trait Anxiety Inventory STAI) kullanılmıştır. Halk oyunları oyuncularının cinsiyetlerine göre yarışma öncesi durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında $p<0.01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, yarışma sonrası durumluk kaygı ve sürekli kaygı puanlarının karşılaştırmasında ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Erkek halk oyunu oyuncularının yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit bulunmazken, bayan halk oyunları oyuncularının karşılaştırmasında $p<0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Çalışmamız kaygı düzeylerinin cinsiyetler ve yarışma öncesi-sonrası gibi durumlarda farklılık gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Benzeri çalışmaların farklı yöre oyuncuları üzerinde de çalışılabileceği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halk Oyunları, Durumluk Kaygı, Sürekli Kaygı

---

¹ Bu çalışma 10 - 12 Mayıs 2012 tarihlerinde gerçekleştirilen 1. Uluslararası Türk Halk Oyunları Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

* Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

** Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi BESYO

ABSTRACT

This study was carried out on total 25 volunteers– 10 females (16,30±1,06 years of age) and 15 males (15,87±3,56) to determine their state and continual levels of anxiety of Erzincan environment folk dancers. Data collection was done by survey technique and State Trait Anxiety Inventory STAI developed by Spielberger at al was used to measure the level of anxiety of dancers. In comparison of pre- contest state anxiety points as to their genders, a statistically significant differences at $p<0.01$ level was determined, while in comparison of post-contest state anxiety and continual anxiety points, statistically significant differences between groups were not determined. In comparison of pre-contest state anxiety points of male dancers, statistical significant differences was not found, while in comparison of those of females, statistically significant differences at $p<0.05$ level was found.

Our study has revealed that anxiety levels result in differences pre- and post contest conditions among genders. We suggest that similar studies should be done for different folk dances at different locations.

Key Words: Folk Dances, State Anxiety, Continual Anxiety

GİRİŞ

Oyun, amacı genellikle kendinde olan bir insan faaliyetidir. Ulusların kültürel özelliklerini oluşturan öğeler arasında, oyun ve müzik; toplum hayatının her aşamasında yer alan sanat türleri içinde, oluşum ve anlatım zenginliği bakımından, en eski ve renkli olan bir kaynaşma aracı olmuştur. Tarihi boyunca önemini korumuş ve günümüzde de korumaya devam etmektedir (Erdem ve Pulur 2002)

Kültürde oyun unsuru söz konusu olduğunda, uygar yaşantının çeşitli aktivitelerde, çeşitli hareketlerde oyuna önemli bir yer ayrıldığı, insanların oyunu yalnızca bir tepki ya da içgüdü olarak oynadığı değil, kökünde; oyundan kültüre bir dönüşüm olduğu söylenmek istenmektedir (Erdem ve Pulur 2002)

Halk oyunları da, toplum üyelerince kabul görerek, insan davranışının öğrenilen ve kuşaktan kuşağa aktarılan bir kültür ürünü olarak varlığını sürdürmektedir (Terzioğlu, 1992)

Kaygı yaşamımızın bir parçasıdır ve gelecekteki olaylara tasalanmak olarak tanımlanır. Sonucu kestirilemeyen durumlarda da insanların kaygılı olması normaldir. Kaygı, sporcuların davranışlarında doğru karar alma yeteneklerini olumsuz olarak etkileyebilir. Kaygı seviyesi yükseldikçe sporcu doğru karar almadan ve yeteneklerini sergileyebilmekten uzaklaşır. Aşırı baskı altında bulunan sporcular bazı yanlış hareketler yapabilmektedir. Aşırı kaygı, sporcuların çok iyi bildikleri ve defalarca antrenmanlarda gerçekleştirdikleri bazı hareketleri unutturabildiği gibi, duygularında karışıklığa yol açıp

olumsuz bazı hareketler yapmasını da sağlayabilir (Gümüş, 2002). Birçok üst düzeydeki sporcu becerilerini sadece fiziksel ve fizyolojik kapasitelerine değil, psikolojik özelliklerine de borçludur. Bu sporcunun kendini karşılaşmaya psikolojik olarak hazırlamada, motive olmada, kaygılarını yönetmede, konsantre olmada, amaçlar belirlemede mükemmel yeteneklere sahiptirler (Koç, 2004). Kaygı, Spielberger tarafından genel olarak sürekli kaygı (trait anxiety) ve durumluk kaygı (state anxiety) şeklinde nitelendirilmiştir (Cheng, 2005). Beklenmedik kontrol edilemeyen şekilde gelişen iç ve dış olaylar süreci olan kaygı durumluk ve sürekli kaygı şeklinde ele alınabilir.

Durumluk kaygı, bireyin içinde bulunduğu stresli durumlardan dolayı hissettiği korku olup bireyin gerilim ve huzursuzluk duygularının göstergesidir. Sürekli kaygı ise bireyin kaygı yaşantısına olan bağımlılığıdır. Bu durum kişinin içinde bulunduğu durumları sürekli olarak algılaması ya da stres olarak yorumlaması biçiminde ifade edilebilir (Aral, 1997). Sürekli kaygı, belirli bir durum veya zamana göre ortaya çıkmayan, nispeten sürekli olan bir kaygıyı göstermektedir. Bu tip kaygı sahibi bireyler, herhangi bir durum veya zamanda kaygıya kapılabilirler. Kazelskis (1999)'e göre ise kaygının bilişsel boyutu bir kişinin kendi performansını küçük görmesinden meydana gelirken duyuşsal boyutu, karşılaşılan durumlara yönelik gösterilen reaksiyonlar ile gerginlik ve sinir duygularından oluşmaktadır.

METOD

Araştırma Grubu:

Bu çalışma "Erzincan Yöresi" halk oyunlarını oynayan yaş ortalaması 16,30±1,06 olan 10 bayan ve yaş ortalaması 15,87±3,56 olan 15 erkek elit halk oyunları oyuncusu olmak üzere toplam 25 kişi üzerinde uygulanmıştır.

Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçümleri:

Çalışma da verilerin toplaması anket tekniği ile yapılmış olup sporcuların kaygı düzeyini ölçmek için Spielberger ve arkadaşlarının geliştirdiği Durumluk Sürekli Anksiyete Envanteri (State Trait Anxiety Inventory STAI) kullanılmıştır.

Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri toplam yirmişer maddeden oluşan iki ayrı ölçekten meydana gelmektedir. Ölçeklerin cevaplandırılmasında bir zaman sınırlaması yoktur. Durumluk Kaygı Ölçeği maddelerinde ifade edilen duygu ya da davranışlar bu tür yaşantıların şiddet derecesine göre (1) hiç, (2) biraz, (3) çok, (4) tamamen gibi şıklardan birini işaretlemek suretiyle cevaplandırılır. Sürekli Kaygı Ölçeği'nde ise, ifade edilen duygu ya da davranışlar sıklık derecesine göre (1) hemen hiçbir zaman, (2) bazen, (3) çok

zaman, (4) hemen her zaman şeklinde işaretlenir (Yücel, 2003: 41). Ölçekte iki tür ifade bulunur. Bunlara, doğrudan ya da düz (direkt) ve tersine dönmüş (reverse) ifadeler diyebiliriz.

Doğrudan ifadeler; olumsuz duyguları, tersine dönmüş ifadeler ise; olumlu duyguları dile getirir. Bu ikinci tür ifadeler puanlanırken 1 ağırlık değerinde olanlar 4'e, 4 ağırlık değerinde olanlar ise 1'e dönüşür. Doğrudan ifadelerdeki 4 değerindeki cevaplar kaygının yüksek olduğunu gösterir. Tersine dönmüş ifadeler de ise; 1 değerindeki cevaplar yüksek kaygıyı, 4 değerindekiler düşük kaygıyı gösterir. "Huzursuzum" ifadesi doğrudan, "Kendimi Sakin Hissediyorum" ifadesi de tersine dönmüş ifadelerle örnek olarak gösterilebilir. Bu durumda "huzursuzum" ifadesi için 1 ağırlıklı seçenek işaretlenmişse bu cevaplar yüksek kaygıyı yansıtmış olurlar (Yücel, 2003).

Durumluk Kaygı Ölçeği'nde, on tane tersine dönmüş ifade yer alır. Bunlar; 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20' nci maddelerdir. Sürekli Kaygı Ölçeği'nde ise tersine dönmüş ifadelerin sayısı yedi adettir. Bunlar; 1, 6, 7, 10, 13, 16, 19' uncu maddelerdir. Doğrudan ve tersine dönmüş ifadelerin toplam puanı hesaplanır. Doğrudan ifadeler için elde edilen toplam puandan, tersine dönmüş ifadelerin toplam puanı çıkarılır. Bu sayıya önceden saptanmış değişmeyen bir değer eklenir. Durumluk Kaygı Ölçeği için bu değer 50, Sürekli Kaygı Ölçeği için ise 38'dir. En son elde edilen değer bireyin kaygı puanıdır. Durumluk Kaygı Ölçeği halk oyunları oyuncularına yarışmanın 1 gün öncesi ve yarışmanın hemen sonrası uygulanmış, Sürekli Kaygı Ölçeği ise halk oyunları oyuncularına yarışmadan 1 gün önce uygulanmıştır.

İstatistiksel Analiz:

Elde edilen veriler SPSS 15.0 for Windows istatistik paket programında tanımlayıcı istatistik yapıldıktan sonra normallik analizi uygulanmıştır. Verilerin normal dağılım göstermelerinden dolayı bağımsız iki grup karşılaştırmalarında parametrik testlerden "Independent-Samples T" ve "Paired-Samples T" testleri uygulanmıştır.

BULGULAR**Tablo 1:** Halk oyuncularının durumluk ve sürekli kaygı puanları

Cinsiyet	Değişken	N	X	ss
Erkek	Durumluk Kaygı (Yarışma Öncesi)	15	49,67	1,496
	Durumluk Kaygı (Yarışma Sonrası)	15	49,73	7,086
	Sürekli Kaygı	15	55,13	7,328
Bayan	Durumluk Kaygı (Yarışma Öncesi)	10	41,70	4,620
	Durumluk Kaygı (Yarışma Sonrası)	10	47,90	8,762
	Sürekli Kaygı	10	50,60	6,310

Tablo 1’de halk oyunları oynayanların cinsiyetlerine göre durumluk ve sürekli kaygı puanları görülmektedir.

Tablo 2: Halk oyunları oynayanların cinsiyetlerine göre durumluk ve sürekli kaygı puanlarının

“Independent-Samples T” testi karşılaştırılması

Değişken	Cinsiyet	N	X	ss	t	P
Durumluk Kaygı (Yarışma Öncesi)	Erkek	15	49,67	1,50	6,261	,000**
	Bayan	10	41,70	4,62		
Durumluk Kaygı (Yarışma Sonrası)	Erkek	15	49,73	7,09	,577	,570
	Bayan	10	47,90	8,76		
Sürekli Kaygı	Erkek	15	55,13	7,33	,552	,124
	Bayan	10	50,60	6,31		

*P<0.05 **p<0.01

Tablo 2’de halk oyunları oynayanların cinsiyetlerine göre yarışma öncesi durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında p<0.01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, yarışma sonrası durumluk kaygı ve sürekli

kaygı puanlarının karşılaştırmasında ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 3: Halk oyunları oynayan erkeklerin yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanlarının

“Paired-Samples T” testi karşılaştırılması

Değişken	Ölçüm	N	X	ss	t	P
Durumluk Kaygı	Yarışma Öncesi	15	49,67	1.50	-.034	.973
	Yarışma Sonrası	15	49,73	7.09		

*P<0.05 **p<0.01

Tablo 3’te Halk oyunları oynayan erkeklerin yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Tablo 4: Halk oyunları oynayan bayanların yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanlarının

“Paired-Samples T” testi karşılaştırılması

Değişken	Ölçüm	N	X	ss	t	P
Durumluk Kaygı	Yarışma Öncesi	10	41.70	4.62	-2.263	.050*
	Yarışma Sonrası	10	47.90	8.76		

*P<0.05 **p<0.01

Tablo 4’te Halk oyunları oynayan bayanların yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında p<0.05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Erzincan yöresi halk oyunları oyuncularının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini belirlemek amacı ile yaptığımız araştırma sonucuna göre; halk oyunu oyuncularının cinsiyetlerine göre yarışma öncesi durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında erkek halk oyuncularının kaygı düzeyi bayan halk oyuncularına göre yüksek olduğu ve aradaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (P<0,01). Yarışma sonrası durumluk kaygı ve sürekli kaygı puan-

larının karşılaştırmasında ise gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($P>0,01$) (Tablo 2). Çalışmamıza paralel olarak, Başaran ve ark. (2009) farklı branşlarda aktif spor yapan bireylerin cinsiyetlerine müsabaka öncesi durumluk kaygı düzeylerinde erkeklerin bayanlardan anlamlı olarak yüksek bulmuşlardır.

Bu konuda yapılan farklı çalışmalarla mukayese edildiğinde ise; Özgül (2003), “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri” konulu çalışmada; öğrencilerin cinsiyetine göre durumluk kaygı puanları arasında fark bulamamış, Sürekli Kaygı puanlarında ise kızların değerlerini anlamlı ölçüde yüksek bulmuştur (Özgül, 2003). Taekwondocular üzerinde yapılmış olan bir araştırmada; sporcuların cinsiyeti ile durumluk kaygı ve sürekli kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulmamıştır (Yücel, 2003). Bir başka çalışmada, sporcuların cinsiyetleri ile müsabakadaki kaygıları arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir (Özbekçi, 1989). Develi (2006) çalışmada; beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre sürekli kaygı düzeyleri karşılaştırılmış ve sonuç olarak, cinsiyet ile sürekli kaygı puanı arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Yapılan başka bir araştırmada spor lisesi öğrencilerinin sürekli kaygı durumlarının, cinsiyet değişkenlerine bakıldığında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmüştür ($P<0,05$). Erkek öğrencilerin kaygılarının kızlara oranla daha düşük olduğu bulunmuştur (Gacar ve Karahüseyinoğlu 2010).

Erkek halk oyunu oyuncularının yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($P>0,01$) (Tablo 3). Bunun aksine bayan halk oyunu oyuncularının yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanlarının karşılaştırmasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($P<0,01$) (Tablo 4). Bayan halk oyunu oyuncuların yarışma öncesi kaygı puanlarının düşük olduğu ve yarışma sonrasında kaygı puanlarının yükseldiği görülmektedir. Baştuğ (2009), yaş ortalaması 23.25 ± 4.09 olan bayan voleybolcuların müsabaka dönemi kaygı ve umutsuzluk düzeylerini incelediği çalışmada; Müsabakadan 30 dakika önce alınan kaygı puanı ile müsabakadan 1 saat sonra alınan kaygı puanı arasında anlamlı farklılık bulmuştur ($p<0.05$). Müsabakadan 30 dakika önce sporcularda kaygı düzeyinin yüksek olduğu belirlemiştir. Müsabakadan önce sporculardaki kaygı değerlerinin yüksek olmasının nedeni, müsabaka dönemi sporcuların stres ve kaygıyı yoğun yaşamasından kaynaklandığı değerlendirilmiştir (Baştuğ, 2009). Yılmaz, Koruç ve Acar (2004) yıldız bayan voleybolcular üzerinde yaptığı çalışmada sporcuların yarışma öncesi ve sonrası durumluk kaygı düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulmuştur ($p<0.05$). Çalışmada yarışmadan 2 saat sonra alınan ölçümler sonucunda ise hem bilişsel hem de bedensel kaygıda bir düşüş gözlenmiştir. Benzer sonuçlar müsabaka öncesi yüksek

olan kaydı düzeyinin müsabaka sonrasında düştüğü yöndedir (Koruç, Altay ve Yılmaz, 2004; Yılmaz ve Koruç 2004).

Stavrou, Psychountaki ve Zervas, (2006) sporcuların müsabaka kaygısı üzerine yaptıkları çalışmalarında, müsabakadan 1 saat önce ve müsabakadan 30 dakika sonra kaygı düzeyleri incelenmiş ve rekabetin doğasında var olan kaygının kendine güven duygusu ile ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Halk Oyunları Oynayanların yarışma dönemlerinde çok yoğun bir stres ve kaygı yaşadıkları düşünüldüğünde ise, kontrol edilemeyen kaygı durumları oyuncuların performans ve başarılarını olumsuz yönde etkileyebilmekte ve onları başarısızlığa götürebilmektedir. Oyuncuların yaşadıkları kaygı, başarılarını ve kendilerine olan güvenlerini de etkilemektedir.

Halk Oyunları oynayanların performanslarının istenilen seviyede olabilmesi için belirli bir kaygı düzeyine sahip olmaları gerekir. Kaygı düzeyleri normal olan halk oyunları oynayanlar soğukkanlı, aklımlı zorluklar karşısında iyi kullanabilen, duygularına göre hareket etmeyen, kontrollü hareket eden, yerine ve zamana göre davranan özellikler gösterirler. Ayrıca bu kişilerde acele etmeyen, telaşsız, endişeye düşüp sabırsızlık göstermeyen, soğukkanlı davranan, kendini şaşırmadan hareket eden özellikler vardır. Kaygı düzeyleri yüksek olan kişilerde ise, devamlı bir endişe mevcuttur ve bu endişe, insanın kendini belirsiz bir tehdidin varlığını sürekli olarak hissetmesi halidir. Sürekli olarak bu duygunun tesirinde olma, insanı huzursuz eder, onu gerçeklikten uzaklaştırır, bilinç alanını daraltır. Bu kaygı düzeyinin fazlası telaşa, bocalamaya sebep olur ve kaygının şiddeti arttıkça, bilinç daha fazla daralır, insan telaşlanıp acele eder, gereken tepkileri gösteremez, ilkel stratejileri uygular. Kaygı düzeyinin noksanlığı da rehavete, tembelliğe, vurdumduymazlığa sebep olur.

KAYNAKLAR

- Aral, N. (1997). Fiziksel istismar ve çocuk. Ankara: Tekışık Web Ofset Yayıncılık.
- Başaran, M.H. Taşğın, Ö. Sanioğlu, A. Taşkın, A.K., (2009) Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (21); 533-544
- Baştuğ, G. (2009). “Bayan Voleybolcuların Müsabaka Dönemi Kaygı ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi” Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 11 (3), 15–20. Konya

- Cheng, C., (2005). Psychological Responses to Outbreak of Severe Acute Respiratory Syndrome: A Prospective, Multiple Time-Point Study. *Journal of Personality*, 261-285.
- Develi, E. (2006). Konya'da ilköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sürekli Kaygı Durumlarının İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya
- Erdem, Ş., Pulur, A. (2002) Doğu Karadeniz Bölgesinde Oynanan Horon Türü Oyunlar Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 10 (1): 224
- Gacar, A. Karahüseyinoğlu, M. F. (2010). Spor Lisesi Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler açısından İncelenmesi. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 10-12 Ekim 2010. Antalya.
- Gümüş, M. (2002). Profesyonel Futbol Takımlarında Puan Sıralamasına Göre Durumluk Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kazelskis, R. (1999). The Math Anxiety Questionnaire: A Simultaneous Confirmatory Factor Analysis a Across Gender. Paper presented at the Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Association. Point Clear, AL, 21.
- Koç, H. (2004). Profesyonel Futbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Koruç, Z., Altay, F., Yılmaz, V. (2004) "Comparison of pre-competition and post competition anxiety level in national female rhythmic gymnastics team," The 10th. ICHPER. SD European Congress. Antalya, November 17-20, 71.
- Özbekçi, F (1989). Farklı Spor Dallarında Yaşanan Müsabaka Stres Düzeylerinin Araştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Özgül, F (2003). Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinde Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

- Stavrou, N.A. Psychountaki, M., Zervas, Y. (2006). Intensity and Directions Dimensions of Competitive State Anxiety. A time-to-event Approach, 103(1):91.
- Terzioğlu, E.A. (1992). Türk Folklorü İçinde Halk Oyunları Oynayanların Psiko-Sosyal Özellikleri ve Oyunların Şahsiyet Gelişimine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Yılmaz, V., Koruç, Z. ((2004) "Comparison of Anxiety Levels pre-competitive and post competitive Performance" The 10th. ICHPER. SD European Congress., 17-20, 81. November, Antalya
- Yılmaz V., Koruç Z., Acar Z. (2004). "Comparison of Pre-Competition and Post-Competition Anxiety Levels of Volleyball Players" 10th ICHPER-SD Europe Congress & The TSSA 8th International Sport Sciences Congress, 17-20 November, Antalya.
- Yücel, E. O. (2003). Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Müsabakalardaki Başarılarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.